

Ponedjeljak, 26. juni 2006.

Statusna konferencija

Otvorena sednica

Optuženi su pristupili Sudu

Početak u 14.15 h

Molim ustanite. Međunarodni krivični sud za bivšu Jugoslaviju zaseda. Izvolite, sedite.

SUDIJA PARKER: Dobar dan. Nažalost, sudija Thelin nije ovde. Sutkinja Van Den Wyngaert i ja ćemo danas da zasedamo bez njega. Drago mi je da je uspeo i gospodin Radić da nam se pridruži. Gospodine Moore, izvolite.

TUŽILAC MOORE: Hvala. Dve stvari, ako mi dozvolite. To bi moglo da nam pomogne da skratimo današnje zasedanje. Prvo, nadam se da ste dobili našu tabelu. Odnosi se na dokument 977 po Pravilu 65ter i to konkretno na intervju jednog novinara sa gospodinom Šljivančaninom. Evo, upravo sam to pokazao.

SUDIJA PARKER: Oprostite. Prvo, rekli ste da je tu neka tabela. O kojoj tabeli govorite?

TUŽILAC MOORE: Da. Imamo dakle dokument 977 po Pravilu 65ter. Želeo bih nešto da kažem o tom dokumentu, a gospođica Regue govoriće o svim ostalim dokumentima. Imao sam prilike da razgovaram sa gospodinom Lukićem i naš sporazum je sledeći: ukoliko gospodin Šljivančanin bude svedočio, mi ćemo onda imati mogućnost da unakrsno ispitujemo o ovom dokumentu. Dakle, on sada ima prethodno obaveštenje o tom dokumentu i nema potrebe sada da se o tome raspravlja.

SUDIJA PARKER: Znači vi ne tražite da se taj dokument uvrsti u spis?

TUŽILAC MOORE: Ne, to više ne tražimo.

SUDIJA PARKER: Hvala.

TUŽILAC MOORE: Nadam se da smo time razjasnili bar ovu stvar.

SUDIJA PARKER: Hvala.

TUŽILAC MOORE: Druga stvar se odnosi na izveštaj generala Pringlea. Fus nota 4 je izveštaj general-majora Zorca. Mi smatramo da je to prihvatljivo. Da to treba da se uvrsti u spis zbog istinitosti sadržaja, i da je general Pringle taj izveštaj usvojio kao svoj. Želim u vezi sa tim da podnesem jedan zahtev, usmeni zahtev?

SUDIJA PARKER: Izvolite.

TUŽILAC MOORE: Čini mi se da gospodina Vasića nešto brine. Međutim, evo, pokušaću to kratko i brzo da kažem. General Pringle nalazi se u jednom posebnom položaju kao ekspert. Imao je mogućnost da sam proceni taj dokument, svedočio je o tom dokumentu, upoređivao ga je s drugima i isto tako u izvesnoj meri potvrdio je njegovu autentičnost, u tom smislu da je rekao da to može da se uporedi sa doktrinom rukovođenja i komandovanja koja je na snazi u drugim vojskama. Moj uvaženi kolega gospodin Vasić kaže da to ide njima na štetu, zbog toga što oni ne mogu unakrsno o tome da ispituju. Osim činjenice da moj uvaženi kolega jeste unakrsno ispitivao o jednom delu tog dokumenta, mi pored toga tvrdimo i sledeće: Prvo, taj dokument jeste prihvatljiv, a kolika će težina biti pridana tom dokumentu - to je na Sudu da odluči. Isto tako, nemogućnost unakrsnog ispitivanja nije nužno fatalna okolnost. U svakom slučaju, činjenica da je general-major Pringle prihvatio taj izveštaj znači da je Odbrana mogla Pringlea da unakrsno ispituje o tome. I zbog toga smatramo da taj izveštaj treba da se uvrsti u spis, a Pretresno veće će potom dokumentu dati onu težinu za koju budu smatrali da je odgovarajuća.

SUDIJA PARKER: A šta nije u redu sa predlogom da u onoj meri u kojoj se svedok koji je pozvan - oslonio na taj izveštaj i potvrdio ga kao deo njegovog iskaza, usmenog i pismenog izveštaja - da je u toj meri bilo unakrsnog ispitivanja. A dalje od toga izveštaj generala Zorca jednostavno nije korišćen u ovom suđenju. Prema tome, dokument bi mogao da se usvoji samo u onoj meri u kojoj ga je usvojio i koristio general Pringle.

TUŽILAC MOORE: Da, vi ste to bolje formulisali od mene.

SUDIJA PARKER: To bi onda bio rezultat?

TUŽILAC MOORE: Pa ne nužno.

SUDIJA PARKER: Ali ja vam kažem da bi to tako bilo.

TUŽILAC MOORE: Ja mislim da to nije sasvim potrebno. Drugim rečima, da bi Sud mogao da razmotri odgovore gospodina Pringlea u unakrsnom ispitivanju, Sud mora pri ruci da ima izvorni materijal, kako bi mogao da proceni verodostojnost ili neverodostojnost odgovora.

SUDIJA PARKER: Ali vi ste se odlučili da tog svedoka ne pozovete. Da ste se odlučili da ga pozovete, onda bismo mi imali taj izvor. Vi sada želite da taj izveštaj uđe u spis samo zato jer se general Pringle služio jednim pasusom iz tog izveštaja.

TUŽILAC MOORE: Ali on se nije služio samo jednim pasusom iz tog izveštaja. On se služio celim izveštajem, kada je reč o rukovođenju i komandovanju, a to je verovatno najvažniji deo iskaza generala Pringlea. Prema tome, ne radi se tu samo o jednom pasusu. Ali u svakom slučaju, ukoliko je vaš stav to da je Tužilaštvo trebalo da pozove generala Zorca, i da činjenica da on nije pozvan znači da izveštaj ne može da se prihvati, onda je to naravno nešto što vi svakako imate pravo da to kažete. Međutim, mi još uvek tvrdimo - da bi iskaz bilo kog eksperta mogao da se proceni, časni Sud uvek mora da ima

moгуćnost da proceni i izvorni materijal kojim se ekspert koristio. Ovde imamo situaciju u kojoj je taj izvorni materijal bio dostupan Odbrani. Oni su mogli Pringlea da ispituju unakrsno o onom delu koji je on potvrdio i usvojio. Prema tome, mi smatramo da ovde nije Odbrani nanešena šteta.

SUDIJA PARKER: Međutim, vi nekako želite da skočite do toga da se uvrsti ceo ovaj izveštaj?

TUŽILAC MOORE: Ja želim da se uvrsti izveštaj u vezi sa relevantnim aspektima. Na primer, u tom izveštaju govori se i o Dubrovniku. To je sigurno nešto što nas ovde ne zanima. To ne želimo da koristimo. Isto tako, ako želite, ja mogu tačno da navedem paragrafe koje mi nećemo da koristimo. Ali tamo, kada general Pringle kaže u vezi sa rukovođenjem i komandovanjem: "Pročitao sam izveštaj generala Zorca...", odnosno onaj deo izveštaja koji se odnosi na to "...i ja smatram da je ta doktrina rukovođenja i komandovanja analogna istoj doktrini u britanskim oružanim snagama.", onda bi po našem mišljenju to Sud trebalo da uzme u obzir i da proceni. I to prvo u odnosu na težinu koju treba dati izveštaju generala Zorca i kao drugo, verodostojnosti iskaza generala Pringlea o tom materijalu. Ne želim da tražim više od toga.

SUDIJA PARKER: Hvala gospodine Moore. Gospođice Regue, izvolite?

TUŽILAC MOORE: Dozvolite mi još jednu stvar. Želim da kažem još jednu stvar u vezi sa situacijom generala Zorca. Ja želim sada da napustim sudnicu ako je to moguće. Međutim, ima još jedna administrativna stvar koju želim da spomenem. Da li mogu to sada da kažem?

SUDIJA PARKER: Da?

TUŽILAC MOORE: Hvala. Radi se o sledećem. Očekujemo iznošenje argumenata po Pravilu 98bis. Tužilaštvu bi bilo od pomoći ako bi Odbrana mogla da identifikuje dokumente na koje će se oslanjati u svojim argumentima po Pravilu 98bis, kao i tačke optužbe o kojima će da iznose svoje argumente. Ako bi oni to mogli da urade, nama bi to bilo od velike pomoći. Naravno, oni nemaju obavezu da to urade, ali mislim da taj moj zahtev nije nerazuman.

SUDIJA PARKER: Dozvolite mi da kažem gospodine Moore da ni malo ne sumnjam da bi to vama bilo od pomoći. Isto tako ni malo ne sumnjam da ukoliko su vaše kolege sa druge strane sudnice u stanju da to urade, da će oni u duhu ovog suđenja to i da urade, i da će vam dati te informacije. Ali mislim da o tome ovo Pretresno veće ne treba da donosi obavezujuću odluku kojom bi se od Odbrane tražilo da to uradi. Treba imati na umu prirodu postupka po Pravilu 98bis, pogotovo onako kako je to sada razjašnjeno u izmenjenom Pravilu. U vašoj jurisdikciji a i u mojoj, vi ste, čini mi se, navikli na to da jednom, kada se završi dokazni postupak Tužilaštva, da se odmah na licu mesta nastavi sa argumentima koji su ekvivalentni Pravilu 98bis, i da vi odmah morate na to da usmeno odgovorite. Ako ne odmah, onda možda sledećeg jutra.

TUŽILAC MOORE: Možda, kada bi se radilo o postupku čiji je dokazni postupak trajao nedelju ili dve nedelje. Ali ne u ovako velikom postupku.

SUDIJA PARKER: Zaista?

TUŽILAC MOORE: Možda ste vi u Australiji sposobniji od nas u Velikoj Britaniji. U svakom slučaju, bilo bi dobro kada bismo mi imali neku generalnu predstavu o tome kakvi će biti njihovi argumenti. Ne detaljno, nego jednostavno, recimo, da znamo šta će da se govori u vezi s kojim tačkama, kako bi jednostavno i Pretresno veće i sve strane u sudnici znali tačno koji je položaj Odbrane. To bi bila situacija u mojoj jurisdikciji.

SUDIJA PARKER: To je interesantno. Da li je moguće da advokati Odbrane mogu sada da daju takvo prethodno obaveštenju gospodinu Mooreu u vezi sa argumentima po Pravilu 98bis? Jednostavno samo da kažete da ili ne, to će biti sasvim dovoljno, gospodine Vasiću?

ADVOKAT VASIĆ: Časni Sude, bojim se da je odgovor ne. Mi bismo našem uvaženom kolegi dali ove informacije da Odbrana u ovom trenutku ima potpuno kristalan stav.

SUDIJA PARKER: Pretpostavljam da govorite u ime sva tri tima advokata Odbrane? Dobro. Eto vam odgovora, gospodine Moore. U vezi sa sredom, Pretresno veće smatra da bi trebalo da se odredi raspored rada za taj dan za iznošenje argumenta. Očekujemo da argumenti za svakog optuženog traju između 30 i 45 minuta. Možda to može da se uradi i za kraće vreme, ali želimo da na samom početku napomenemo kolika bi bila krajnja granica, kako bi pripreme mogle da se obave u skladu sa tim. To znači da bi u najgorem slučaju, vremenski gledajući, gospodin Vasić govorio od 9.30 do 10.15 časova, gospodin Borović od 10.15 do 11.00 časova, a gospodin Lukić od 11.20 do 12.05 časova. Imajući u vidu zabrinutost gospodina Moorea, mislim da bi bilo dobro da njemu ostavimo pauzu za ručak i nastavimo sa njegovim odgovorom tek posle podne. Budući da će on da odgovara na argumente sva tri optužena, on će imati najviše do sat vremena da odgovori. Znači, to bi bilo onda od... ne, ne 14.15 časova, nego 13.45 do 14.45 časova. Dakle, gospodine Moore, za vas od 13.45 do 14.45 časova. A onda će Pretresno veće već da zna da li će moći da donese odluku u sredu posle podne ili u petak, pošto smo u četvrtak svi mi na plenarnoj sednici i zato ne možemo da imamo sednicu u ovom predmetu istog dana. To ćemo da uradimo kada čujemo argumente i kada budemo mogli međusobno da se konsultujemo. Ona ćemo znati da li ćemo odluku doneti u sredu ili u petak. Hvala vam, gospodine Moore. Gospođice Regue, izvolite?

TUŽITELJKA REGUE: Dobar dan, časni Sude. Mi sada želimo da uvrstimo u spis samo 10 dokumenata umesto 11. Prvo – to je optužnica beogradskog tužioca 3/03 od 4. decembra 2003. godine. ERN broj je i na engleskom i na BHS-u 0345-2550 i 0345-2563. Želimo da se ti dokumenti uvrste u spis.

SUDIJA PARKER: Da li postoji razlika u prihvatljivosti između dokumentata 1, 2 i ...

TUŽITELJKA REGUE: Mislite 1 i 2 samo?

SUDIJA PARKER: Da.

TUŽITELJKA REGUE: Da, upravo sam to mislila da objasnim. U stvari, postoje dve optužnice. Prvobitna optužnica od 4. decembra 2003. godine u kojoj je bilo osam optuženih. Posle toga počelo je suđenje. Međutim, istraga se nastavila, zbog čega je izdata druga optužnica 25. maja 2004. godine protiv 11 optuženih. A u međuvremenu je jedan optuženi počinio samoubistvo. Mi želimo da se uvrste u spis obe optužnice, jer one sadrže sve one optužene koji se nalaze i u presudi?

SUDIJA PARKER: U redu. Imate li neke dodatne argumente u vezi sa ovim?

TUŽITELJKA REGUE: Oprostite?

SUDIJA PARKER: Da li želite da iznesete neke konkretne argumente u vezi sa tim zašto to treba da se uvrsti u spis?

TUŽITELJKA REGUE: Ne, časni Sude. Mi jednostavno želimo da pokažemo da su oni optuženi koji se pominju u ovoj optužnici fizički počinoci zločina na "Ovčari".

SUDIJA PARKER: Hvala. Da li ima prigovora? Gospodine Vasiću?

ADVOKAT VASIĆ: Časni Sude, jedino u vezi sa ovim što je moja uvažena koleginica sada rekla - da Tužilaštvo ovaj dokument uvodi da bi dokazalo da su ovi koji se ovde navode - fizički izvršioci zločina na "Ovčari". Mislim da se to iz optužnice ne može utvrditi i da optužnica u tom smislu nije podoban dokument, da se tako nešto utvrdi. To bi se moglo utvrditi iz pravosnažne presude eventualno?

SUDIJA PARKER: Hvala. Gospodine Boroviću, da li vi imate argumenata?

ADVOKAT BOROVIĆ: Časni Sude, ja sam izneo argumente vezane za presudu koja nije pravosnažna, a temelji se na ovim optužnicama. Mislim da je sasvim dovoljan bio predlog u onom pravcu vaše preporuke Tužilaštvu, da se može presuda nepravosnažna uvesti, a ocenu i karakter presude Pretresno veće može imati tek kada Vrhovni sud potvrdi, ukine ili preinači tu sudsku odluku. Tako da je to moj stav.

SUDIJA PARKER: Gospodine Lukiću?

ADVOKAT LUKIĆ:...kolege. Neću dalje da oduzimam reč... da oduzimam vreme.

SUDIJA PARKER: Dokument 3, 4, 5 i 6, gospođice Regue?

TUŽITELJKA REGUE: Da li želite da pročitam ERN brojeve? Ako je potrebno, mogu to da uradim?

SUDIJA PARKER: Nema potrebe da se to čita.

TUŽITELJKA REGUE: Hvala. Dokument broj 3 je transkript na BHS-u i audio snimak presude za "Ovčaru" beogradskog Suda od 12. decembra 2005. godine. Kao što smo prošle nedelje objasnili u sudnici, želimo da se uvrsti sama presuda. Relevantnost ovog dokumenta jeste da se pokaže da su oni optuženi koji su proglašeni krivim, bili fizički počinioi zločina na "Ovčari". A o tome su govorili i neki svedoci u ovom predmetu. Dokument broj 4, neću čitati ERN brojeve, jeste engleski prevod tog transkripta tonskog snimka. Dokument broj 5 je sama presuda. U Beogradu se pismena presuda obično ne izdaje javnosti odmah. Prema tome, mi smo zbog toga uzeli transkript audio snimka. To je dakle rezime javne sednice iz decembra. A tek nedavno smo uspeali da dobijemo i celu pismenu presudu. Prema tome, nudimo na uvrštenje i samu presudu na BHS-u, i to iz istog razloga kao i transkript. I čim dobijemo engleski prevod, zatražićemo i uvrštenje engleskog prevoda. Da li mogu da nastavim?

SUDIJA PARKER: Da.

TUŽITELJKA REGUE: Dokument broj 6 je transkript audio snimka druge presude, presude protiv Milana Bulića. Ako mi dozvlite, objasniću. U Beogradu su istovremeno tekla tri suđenja za "Ovčaru": Takozvano glavno suđenje za "Ovčaru", presuda je donešena u decembru, zatim suđenje protiv Milana Bulića, koji se teretio za ista krivična dela. Međutim zbog bolesti, njegovo suđenje je razdvojeno od drugih počinioaca. Njemu je presuda pročitana 30. januara. Mi smo nedavno dobili transkript sa te sednice i želimo da se uvrsti u spis samo transkript koji se tiče čitanja presude. Pored toga, postoji sudski postupak koji je još u toku protiv optuženog Saše Radaka. On je uhapšen kasnije, a suđenje još traje.

SUDIJA PARKER: Ukolko se to uvrsti u spis, vi ćete nastojati da kasnije tome dodate i engleski prevod?

TUŽITELJKA REGUE: Svakako, čim dobijemo engleski prevod.

SUDIJA PARKER: Dobro. Hvala. Gospodine Vasiću, izvolite?

ADVOKAT VASIĆ: Hvala, časni Sude. Ja opet kažem, brine me ista stvar kao i malo pre. Mislim da se presudom Specijalnog suda u Beogradu ne može dokazati činjenica da li su ovi ljudi počinili ratni zločin za koji su osuđeni, jer je nepravosnažna presuda. Njome možemo samo utvrditi da je nepravosnažnom presudom doneta odluka da su oni krivi. A kvalifikacije i težina ovog dokaza će zavisiti o tome da li će drugostepeno Sudsko veće po eventualnoj žalbi optuženih, ovu presudu potvrditi, ili će je preinačiti i njih osloboditi od optužbe, ili će presudu ukinuti, pa će ceo predmet doći opet na početak bez ikakvih posledica vezanih za dokaze i iskaze koji su u ovom procesu izvedeni. Dakle, u tom smislu mislim da se ovaj dokument može uvrstiti kao dokaz, ali samo sa ograničenom dokaznom snagom na to da je prvostepeni sud doneo odluku o krivici, a ne kao dokaz o tome... o postojanju ove krivice, jer je presuda nepravosnažna. Što se tiče transkripta sa audio zapisa sa izricanja presude, oni mogu, po stavu Odbrane, da budu dokaz, ali oni zapravo po našem zakonu predstavljaju izreku presude sa kratkim

navođenjem razloga. Ovi razlozi se detaljno obrazlažu u pismenom otpravku presude. Tako da ovo kažem da bi Pretresno veće moglo da proceni da li ovako po obimu limitiran dokaz, s obzirom da već imamo presudu, bi bio podoban da druga... da govori o onim okolnostima o kojim govori sama presuda. Ovo što sam poslednje rekao važi i za ove ostale postupke koje je moja uvažena koleginica pomenula i koje je predložila da se uvrste u spis. Hvala vam.

TUŽITELJKA REGUE: Časni Sude?

SUDIJA PARKER: Gospodine Boroviću?

ADVOKAT BOROVIĆ: Časni Sude, biću veoma kratak. Iz principijelnih razloga osporavati nepravosnažnu sudsku odluku naravno sasvim je opravdano. Mislim da je to jasno i protivnoj strani. Čak ako imamo u vidu činjenicu da su svi okrivljeni negirali svoju krivičnu odgovornost, pa negde i zaviri neko u izjave tih okrivljenih, to može pomoći mom klijentu upravo zbog pravnih kvalifikacija koje su ovde dokazivane, da sad ne bi preciznije to objašnjavao. Dakle, principijelno se protivim. A ako postoji ovde neka formulacija koja se koristi u mojoj zemlji, ostavljam Sudu na ocenu da li može da se ovaj dokazni predlog prihvati. Hvala vam.

SUDIJA PARKER: Gospodine Lukiću?

ADVOKAT LUKIĆ: Pridružujem se svojim kolegama. Ali sada imam još jedan razlog da prigovorim. Ja prigovaram za sada da se izjasnimo u pogledu pismenog otpravka presude, koju smo danas dobili prvi put. Znači, presudu beogradskog Suda, pismeni otpravak koji ima 137 stranica na BHS jeziku - ovog trenutka u sudnici prvi put vidim. I u tom smislu bih voleo prvo da pogledam dokument, da se izjasnim. Ja mislim da bi mogli da u krajnjem slučaju da samo sada identifikujemo. Ovo je potpuno nov dokument za nas. Potpuno nov, nismo ga do sada nikada videli, pa bih se onda zaista, kada ga pročitam... Plašim se da već sada kol'ko sam brzo bacio pogled, vidim da se u dokumentu puno izjava pominje, pa u tom smislu... u tom smislu, ovaj, bih voleo da mi se zaista omogući da se i naknadno izjasnim o dokumentu koji sada vidim.

SUDIJA PARKER: Ali gospodine Lukiću, zar se time ne ignoriše priroda ovog dokumenta? To je sudska presuda. Da li je nepravosnažna, pravosnažna, konačna, bez obzira na to o kojoj se vrsti radi, to u svakom slučaju jeste jedna presuda. Prema tome, nužno je da se o njoj govori, o dokazima koji su prezentirani Sudu, i da iznosi poglede Suda o tim dokazima. Kako bi to moglo da utiče na prihvatljivost ovog dokumenta, to što vi želite sami da proučite dokaze na koje se taj Sud oslanjao?

ADVOKAT LUKIĆ: Sada mi pada napamet. Moguće je da se u ovoj presudi citiraju izjave naših klijenata. Moguće je. Ja stvarno to ne znam, jer su njihove izjave pročitane u dokaznom postupku. Ako mi još dovodimo u pitanje da li su te izjave uopšte podobne da budu dokaz, onda je možda moguće kroz ovakvu presudu da se te izjave uvedu. Ja zato bih voleo samo da pročitam, da vidim da li se nalazi u okviru presude - citira nešto što mi sa pozicije naše odbrane smatramo da je nepodobno da se uvede kao dokaz. A ne kao

presuda kao takva. Ja s te strane... Ono što ste rekli prošli put, da li ta presuda ima dovoljnu težinu ili nema, to je ono o čemu ćete vi odlučivati. Ali ja stvarno ne znam šta se ovde nalazi sad. Eto, to je jedni moj razlog zašto sam želeo za sada da to bude samo označeno za identifikaciju. Jednostavno da pročitam da li ima neki dokument koji... Možda i mi ovde nismo odlučili da uđe već. Ne znam zaista. To je moj jedini strah u ovom trenutku.

TUŽITELJKA REGUE: U vezi sa ovim što je gospodin Lukić rekao, mi smo Sudu obelodanili, evo ja imam ovde potvrdu, 16. juna, što znači da je Odbrana od 16. juna imala presudu na raspolaganju. Dakle, mi im nismo danas obelodanili taj dokument. Znači, to smo uradili nedelju i po dana ranije. Nije da su danas dobili tu presudu.

SUDIJA PARKER: Pa bilo je puno posla te nedelje.

TUŽITELJKA REGUE: Da, ali nismo danas tek obelodanili. A takođe bih htela da pojasnim ono što smo rekli prošle nedelje. Mi ne tražimo da se sve presude uvedu u dokazni spis, nego samo optužnice i delovi presude koji se odnose na ove optužene. Dakle, ne čitav dokument, već samo ključni deo presude.

SUDIJA PARKER: Možda smo vas pogrešno shvatili. Ja sam shvatio da vi tražite se uvede i celokupna presuda?

TUŽITELJKA REGUE: Da, ali samo izreka koja se odnosi na optužene, dakle na one koji su proglašeni krivim.

SUDIJA PARKER: Ali gospodina Lukića brine ono što se nalazi u svim tim stranama. Jer ako vi kažete: "Mi samo želimo da pređemo na izreku presude", to je onda nešto drugo. To nije cela presuda?

TUŽITELJKA REGUE: Pa to je ono što smo prošle nedelje rekli Pretresnom veću, ono što je gospodin Moore rekao Pretresnom veću prošle nedelje.

SUDIJA PARKER: Dakle, imamo kompletan transkript i engleski prevod same presude. Ja ne znam šta sve tu stoji, obzirom da to nisam pogledao. Ali pretpostavljam da presuda takođe sadrži i izreku. Da li sam u pravu ili nisam?

TUŽITELJKA REGUE: Samo jedan trenutak. Da li možete da ponovite.

SUDIJA PARKER: Možda je procedura nešto drugačija u Srbiji ali na primer, ovde, na ovom Sudu ako na kraju suđenja budemo donosili odluku, dakle ako budemo odlučivali o krivici ili nevinosti, imaćemo dokument od 30, 100 ili više stranica. Dakle, imaćmo taj dokument u kome ćemo da iznesemo činjenične osnove, zatim pravna pitanja, naše zaključke koji se baziraju na tim činjenicama a onda ćemo na kraju da pređemo na deo koji će se odnositi na to da li je dokazana krivica za svakog od optuženih za sva krivična dela i onda ćemo na kraju u našoj presudi da navedemo da je osoba X kriva po tim i tim tačkama a nije po nekim drugim. Dakle, to je čitava jedna presuda, ali postoji dipozitiv,

koji je samo jedan mali deo koji se odnosi samo na krivicu. E sad, da li mi pravimo razliku?

TUŽITELJKA REGUE: Pa mislim da pravimo, pošto mi tražimo da se samo jedan mali deo presude uvede u dokazni spis.

SUDIJA PARKER: Hvala. Gospodine Boroviću?

ADVOKAT BOROVIĆ: Časni Sude, da pomognem samo malo kolegini. Mislim da je ona dala jedan dobar predlog - da se uvede samo izreka presude. Tako je i naglasila. Dakle, nikakvo obrazloženje i sve ostalo. Onda je i drugačiji stav Odbrane. Hvala vam.

SUDIJA PARKER: S obzirom da sudija Thelin nije danas sa nama, a radi se o odluci o kojoj moramo da odlučimo svo troje, mi nećemo po ovom pitanju doneti odluku danas, već u sredu, kada se budemo sastali radi iznošenja argumenata u skladu sa Pravilom 98bis. Gospođice Regue, ja bih vas posavetovao da o ovome porazgovarate sa glavnim zastupnikom Tužilaštva, kako biste odlučili koje tačno delove presude i transkripta želite da ponudite kao dokaz. Ukoliko se budete složili, kao što je gospodin Borović rekao da treba da se uvedu samo određeni delovi, odnosno ono što ja zovem dispozitiv, odnosno izreka presude, onda bi to moglo da se uvrsti u spis i onda bi to bilo u saglasnosti sa stavom advokata Odbrane. Ukoliko je vaš stav takav, onda biste mogli Pretresno veće o tome da obavestite pismenim putem jednim kratkim memorandumom. A onda bismo mogli da sve to prihvatimo u sredu. Ukoliko ne budete postigli dogovor sa Odbranom, onda ćemo da pretpostavimo da vi u stvari nudite na uvrštavanje u spis kompletan transkript sa pretresa kada je doneta presuda, kao i pismeni otpis presude. A ukoliko želite još nešto, onda treba o tome da nas obavestite pismenim putem pre srede. Da li je to jasno?

TUŽITELJKA REGUE: Da.

SUDIJA PARKER: Dokument broj 7?

TUŽITELJKA REGUE: Časni Sude, radi se o izveštaju *Human Rights Watcha*, naziv je "Ratni zločini u bivšoj Jugoslaviji". To je dokument broj 198, po Pravilu 65ter. Što se tiče Tužilaštva, relevantnost ovog dokumenta leži u tome što se to odnosi na veći deo Hrvatske, a kao poseban element na opštinu Vukovar.

SUDIJA PARKER: Hvala. Da li ima prigovora? Nema prigovora. U redu. Prihvata se.

sekretar: Časni Sude, to će biti dokazni predmet broj 602.

SUDIJA PARKER: Hvala.

TUŽITELJKA REGUE: Sledeći dokument je izveštaj o bitci za Vukovar. To je izveštaj koji su sačinili gospodin Basolini i drugi. To je dokument broj 285 po Pravilu 65ter,

datum je 14. oktobar 1993. godine. Relevantnost ovog dokumenta takođe se odnosi na rasprostranjenost i sistematičnost u istočnoj Slavoniji, a konkretno na opštinu Vukovar.

SUDIJA PARKER: Da li ima prigovora? Nema prigovora. U redu. Dokument se prihvata.

sekretar: Časni Sude, to će biti dokazni predmet broj 603.

SUDIJA PARKER: Dokument broj 9?

TUŽITELJKA REGUE: Ovaj dokument nosi oznaku 0072605. To je deo dokumenta broj 278 po Pravilu 65ter. Radi se o pismu britanskog zdravstvenog udruženja koje je upućeno generalu Kadrijeviću. Za Tužilaštvo je ovaj dokument relevantan, budući da se tiče zločina koji su počinjeni u Vukovaru. Datum je 9. decembar 1991. godine.

SUDIJA PARKER: Hvala. Da li ima prigovora? Nema prigovora. U redu. Dokument se prihvata.

sekretar: Časni Sude, to će biti dokazni predmet broj 604.

TUŽITELJKA REGUE: Poslednji dokument je takođe deo dokumenta broj 278. ERN broj engleske verzije 0007-2602, 0007-2604. Radi se o dopisu, pismu *Amnesty Internationala* hrvatskoj Vladi. Relevantnost je u tome da se obaveštava o zločinima koji su počinjeni u Vukovaru. Datum je 27. novembar 1991. godine.

SUDIJA PARKER: Hvala. Da li ima prigovora? Nema prigovora. Prihvata se.

sekretar: Časni Sude, to će biti dokazni predmet broj 605.

TUŽITELJKA REGUE: I na kraju gospodin Weiner će da ponudi jedan dokument.

SUDIJA PARKER: Puno vam hvala, gospođice Regue.

TUŽILAC WEINER: Dobar dan, časni Sude. Radi se o dokumentu broj 345 koji je obeležen u svrhe identifikacije. To je ona plava fascikla koja je obeležena 4. aprila ove godine. Radi se o spisku osoba kojima je pružena medicinska pomoć u bolnici u Vukovaru, a koji su zatim kasnije ubijeni na "Ovčari". I zaključak je, naravno, da se radi o osobama koje su bili pacijenti u vukovarskoj bolnici između 18. i 20. novembra. Imamo svedočenja o tom dokumentu doktorke Bosanac, doktora Kostovića, a takođe imamo i izjavu po Pravilu 89f doktora Kostovića, u kojoj se govori o tačnosti sadržaja samog dokumenta. Prošle nedelje, Odbrana je tokom unakrsnog ispitivanja ukazala na neke greške. Međutim, ako pogledamo, videćemo da pet grešaka je, u stvari, manje od jednog procenta. I na primer, u *Predmetu Naletilić*, u odluci o prihvatljivosti dokaza - a vezano za dokumente koji su predloženi preko svedoka Mladena Anića, to je odluka od 4. oktobra 2002. godine - u toj odluci se navodi da iako se dokument prihvata u dokazni spis, to ne znači da je taj dokument u potpunosti tačan. I evo šta stoji na stranici broj 3: "S obzirom

da puko prihvatanje određenog dokumenta ne znači nužno da se u dokumentu navodi tačan, ispravan prikaz činjenica". Možda bi to moglo da nam posluži i ovom predmetu, budući da se radi o veoma malim greškama, a osim toga, vezano za ovu odluku iz *Predmeta Tuta i Štela [Predmet Naletilić i Martinović]*, stoji da neka mala pitanja nisu odlučujuća kada se govori o prihvatljivosti. Što se tiče dokumenata iz Plave fascikle, tu imamo dokumenta koja su prihvaćena preko doktora Kostovića, vezano za statistiku iz vukovarske bolnice, koja je bila poslata u Zagreb. To su dokazni predmeti 596, 597 i 598. A što se tiče dokumenata koji mogu da se koriste kako bi se potvrdila, u stvari, Plava fascikla, to je dokument broj 345. Znači, to može da se koristi da bi se napravilo poređenje, a kako bi se osigurala određena tačnost. Dakle, mi bismo hteli da se prihvati čitava Plava fascikla. Hvala.

SUDIJA PARKER: Gospodine Vasiću, izvolite? Gospođo Tapušковиć, izgleda da ste vi odabrani kao dobrovoljac?

ADVOKATICA TAPUŠKOVIĆ: Jeste časni Sude, dobar dan. Pošto sam se ja već izjašnjavala na temu prihvatljivosti dokaza 345 u statusu MFI, htela bih sada da se osvrnem na predlog kolege iz Tužilaštva. Na samom početku, on je napomenuo da je to dokument koji predstavlja popis pacijenata vukovarske bolnice, koji su kasnije ubijeni na "Ovčari". Na samom dokumentu stoji, a to smo i utvrdili preko drugih dokaza je da od broja lica koja su navedena u aneksu optužnice - imamo 14 osoba koje su ekshumirane na nekom drugom mestu. Tako da se ne može sa sigurnošću sada tvrditi da su ta lica isto tako ubijena na "Ovčari". Oko ovog plavog dokumenta mi smo dosta... plavog foldera, dosta smo, ovaj, razgovarali u nekoliko navrata. I taj dokaz je bio korišćen kod nekolicine svedoka. Ja bih bila dovoljno slobodna da podsetim Pretresno veće, kada je taj dokument prvi put prezentiran i iznet pred Pretresno veće, to je bilo u aprilu mesecu ove godine, neposredno pred drugo svedočenje, odnosno pred drugo pojavljivanje doktorke Vesne Bosanac pred ovim Sudom, kada je na vaš zahtev se izjašnjavao cenjeni kolega Moore iz Tužilaštva. I tada je, časni Sude, vaš nalog bio, ja ću sad to pročitati, to je stranica 7.276 transkripta: "U svrhu unakrsnog ispitivanja, ukoliko su od značaja izvorni dokumenti vezani za lica iz optužnice, moraju se staviti na raspolaganje Odbrani." A čak i kroz dodatno glavno ispitivanje doktorke Vesne Bosanac, mi smo videli da je ona izjavila da je dokument 345 napravljen na osnovu podataka koji su pohranjeni u Zagrebu. Iako je vaš nalog bio da se ta dokumenta stave na raspolaganje Odbrani, mi ukupnu dokumentaciju na osnovu koje je sačinjen dokument nismo dobili. Pored toga, ukoliko se obrati pažnja na unakrsno... na glavno ispitivanje doktorke Vesne Bosanac od cenjenog kolege Moorea, mi vidimo da je Plava knjiga napravljena, odnosno isprintana na osnovu tabele koja je dostavljena u... na jednom kompakt disku Tužilaštvu od strane Vesne Bosanac. I kol'ko se ja sada sećam, Odbrana je taj dokument dobila u decembru mesecu, za vreme božićnog raspusta. To je onaj dokument, ukoliko se sećate Sude, koji je jako širok, jako velik - ogromna jedna tabela sa 32 vertikalne kolone. I očigledno je plavi folder napravljen cepanjem te velike tabele koju je pravilo Ministarstvo, sektor za informisanje. I napravljen je od strane Tužilaštva i ponuđen ovde kao dokaz, kao dokument koji praktično nudi doktorka Vesna Bosanac. Iz razloga koji su navedeni i tokom unakrsnog ispitivanja doktora Kostovića, gde je potvrđeno u suštini, po tumačenju Odbrane, sva tri tima Odbrane, gde je potvrđeno da dokumenti, odnosno imena optuženih

sa bazične liste koja je u suštini osnovni dokument Ministarstva, odnosno sektora za informisanje, na osnovu koga je pravljen i dokumentacija i analiza doktorke Bosanac... odnosno data... odnosno, činjenice se ne poklapaju u potpunosti. Iz toga razloga, Odbrana smatra da ovaj dokument nije apsolutno prihvatljiv, jer niti nam je stavljena bazična dokumentacija na osnovu koga je napravljena kompletna datoteka, niti smo upoznati sa procedurom i tehnikom sačinjavanja liste u plavome folderu. Tako da smatramo da ovaj dokument ni na koji način nije prihvatljiv.

ADVOKAT VASIĆ: Časni Sude?

SUDIJA PARKER: Gospodine Vasiću, izvolite?

ADVOKAT VASIĆ: Časni Sude, ja u potpunosti prihvatam ono što je moja uvažena koleginica iznela. I svi se sećamo ovih detalja, o kojima je ona sada govorila. Ja bih samo se osvrnuo na jednu stvar koju je moj uvaženi kolega Weiner izneo u ovom svom zahtevu za uvođenje... uvrščavanje ovog dokumenta. On je rekao da Tužilaštvo na osnovu ovog dokumenta želi da dokaže da su ova lica bila lečena u bolnici od 18. do 20. jedanaestog 1991. godine, i da su nakon toga ubijena na "Ovčari". Ja mislim da ovaj dokument potpuno nepodoban da bi se ovo utvrdilo. Časni Sude, sećate se da smo iz iskaza i gospođe Bosanac i gospodina Kostovića, čak i gospodina Strinovića, čini mi se, saznali da u celokupnoj dokumentaciji koja... na osnovu koje je pravljen ovaj spisak, bar po njihovim rečima, nije vođen... a evidencija otpusta bolesnika iz vukovarske bolnice, te se na ovom dokumentu ne može utvrditi koliko je koji pacijent proveo u bolnici, koja mu je vrsta medicinske pomoći pružena, i kada je otpušten. Ovo bi možda mogao biti dokument ljudi koji su prošli kroz bolnicu, na ovaj ili onaj način. Ali mi ni za jednog ne znamo kada je ušao, a kad je izašao. A nas interesuje, i od suštinskog je značaja ovde, da bi utvrdili da li je u bolnici kao pacijent bio u periodu od 18. do 20. jedanaestog, da li je u to vreme lečen i da li je ranije otpušten ili nije. Saslušavajući gospodina Kostovića ovde, čuli smo da je tek samo na početku oružanog sukoba i slanja izveštaja iz Vukovara, vođena evidencija oko onih bolesni... pacijenata koji su ambulantno primljeni. I samo je u tom početnom stadijumu naznačavano ko je ambulantno primljen i ambulantno lečen, a kasnije nije. Tako da mi sa ovog spiska ne možemo čak da vidimo ni to: ko je ambulantno lečen a ko je lečen bolnički. I najzad, ne možemo iz ovog spiska videti ni da li je jedno lica... lice jedanput ili više puta primljeno u bolnicu, jer ne znamo kada je otpušteno. I ovde smo videli da samo u jednom slučaju je zabeležen podatak da je... da je jedno lice dva puta primljeno, a što je bila dužnost onih koji su vodili ovu evidenciju. I što ukazuje upravo na ono što je moja uvažena koleginica Tapušковиć rekla, da Odbrana kod ovakvog stanja stvari i nije bila u mogućnosti da proveriti istinitost i ovako nekompletne dokumentacije na kojoj je, po rečima gospodina Kostovića, ovaj izveštaj i sačinjen. S toga smatram da ovaj izveštaj uopšte nije podoban da se na osnovu njega utvrdi ono što moje uvažene kolege iz Tužilaštva plediraju.

prevodioci: Moli se gospođa Tapušковиć da isključi mikrofona. Hvala.

SUDIJA PARKER: Gospodine Lukiću?

ADVOKAT LUKIĆ: Samo kratko. Podržavam sve ono što su kolege rekly, i dodao bi samo još jedan mali argument, koji mislim da ima... od značaja... može biti značajan za Pretresno veće da odluči podobnost ovog dokaza. Kol'ko se sećam, kada je gospođa Tapušковиć unakrsno ispitivala gospodina Kostovića i kad ga je pitala da li je on mogao da utvrdi tačnost tih dokumenata na osnovu kojih je pravio celokupnu analizu, on je rekao da tačnost izvora tih dokumenata on nije mogao da... niti je utvrđivao, niti je mogao da utvrdi. U tom smislu, mislim da je relevantnost samih izveštaja bez potvrde autentičnosti izvora, pored toga što mi izvore nismo ni... kako je gospođa Tapušковиć rekla - imali prilike da vidimo... i da izvršimo uvid u njih, dovodi dotle da je taj... takav izveštaj kao takav nepodoban da se uvede kao dokaz. Mislim da težina nije da li će on... da li će on u tom slučaju da se ceni dokazna snaga tog dokumenta, već baš nepodobnost takvog dokumenta da se uopšte upotrebi kao dokaz pred ovim Sudom.

TUŽILAC WEINER: Vrlo kratko, časni Sude. Dve stvari: Prvo – kada je reč o izvoru informacija. Ako pogledate 3. april, strana 7.053 i nekoliko stranica pre i posle toga, videćete da informacije dolaze sa jednog diska koji je donela doktorica Bosanac. Ona je informacija dobila od Ministarstva zdravlja, odnosno doktora Kostovića. Doktor Kostović je ovde svedočio, i on je potvrdio da joj je dao te informacije 1997. godine. Druga stvar – mi smo kroz doktora Kostovića kao dodatni izvor informacija dali još najmanje tri dokazna predmeta. On je pokazao kopije informacija koje su dobijene iz Vukovara, bilo iz MUP-a, bilo iz bolnice. Prema tome, mi smo dali izvore informacija. Kada je reč o samom disku, mi smo ga predali još u decembru 2005. godine. I konačno, mi ovaj dokument nudimo da dokažemo kakav se zaključak može izvući iz toga. Ne pretpostavka, nego zaključak. I mi smatramo da su ti dokazi dovoljni da se taj zaključak donese. I zato smatramo da ovaj dokument mora da se uvrsti u spis. Hvala.

ADVOKATICA TAPUŠKOVIĆ: Ako dozvolite, časni Sude?

SUDIJA PARKER: Da, gospođu Tapušковиć?

ADVOKATICA TAPUŠKOVIĆ: Hvala, časni Sude. Kolega iz Tužilaštva je samo potvrdio informaciju koju smo mi istakli, da je taj dokument, taj CD sa podacima, dobijen u decembru mesecu. Ali to je dokument koji ne sadrži nijedno ime, nijednog pacijenta, iz razloga koje su istakli tada i Vesna Bosanac i kolega Moore - iz razloga privatnosti pacijenata koji su primali medicinsku pomoć ili medicinsku negu. Prema tome, dokument koji mi imamo i koji je predložen na uvođenje, koji ima imena, ali ne sva imena lica navedenih u aneksu optužnice, ne možemo da ustvrdimo apsolutno... sa apsolutnom sigurnošću - korelaciju između dokumenta 345, i onoga dokumenta koji je nama obelodanjen na kompakt disku. Kao što je kolega Lukić rekao, svedok Kostović je potvrdio da se tačnost podataka dobijenih od bolnice nije mogao sa sigurnošću proveriti, ali su unošeni podaci. A predočavanjem svedoku Kostoviću, videli smo da se podaci izneti u depešama MUP-a - razlikuju od podataka koji su uneti u Plavu knjigu... u plavi folder. Hvala.

SUDIJA PARKER: Hvala.

ADVOKAT VASIĆ: Časni Sude, samo jedna tehnička stvar, da ne bi zbunilo Pretresno veće. U... to je na 25 strani u redu 23, moja uvažena koleginica se osvrnula na ono što je gosp... kolega Lukić rekao, a u transkriptu piše "Vasić" - da Sud ne bi gledao pogrešan deo transkripta.

SUDIJA PARKER: Znači, želite toga da se odreknete, gospodine Vasiću?

(Pretresno veće se savetuje)

SUDIJA PARKER: Mi ćemo u sredu i o ovome da donesemo odluku. Da li ima još nekih stvari? Da li bilo koja strana želi još nešto da napomene? U redu. Zahvaljujem vam se na pomoći danas. Nastavićemo sa radom u 9.30 časova u sredu.

Fond za humanitarno pravo

